

Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumları, Bağlanma Stilleri ve Psikolojik Dayanıklılıklarının Birbirleriyle Olan İlişkisinin İncelenmesi

Zahide Tepeli Temiz¹,
İtir Tari Cömert¹

¹Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Psikoloji Bölümü,
İstanbul - Türkiye

Öz

Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumları, bağlanma stilleri ve psikolojik dayanıklılıklarının birbirleriyle olan ilişkisinin incelenmesi

Amaç: Bu çalışmanın birinci amacı üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ile yaşam doyumu ve psikolojik dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Çalışmanın bir diğer amacı ise psikolojik dayanıklılık düzeylerine göre üniversite öğrencilerinin yaşamdan aldıkları doyumun farklılaşp farklılaşmadığını görmektir.

Yöntem: Bu çalışma ilişkisel tarama yöntemi ile yapılmış betimleyici bir çalışmadır. Çalışmaya 425 üniversite öğrencisi katılmıştır. Örneklem seçiminde kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Örneklem grubu lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde öğrenim görmekte olan üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmaya 302 (%71.1) kadın, 123 (%28.9) erkek öğrenci katılmıştır. Üniversite öğrencilerinin bağlanma örüntüleri Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II (YİYE-II), yaşam doyumu Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ), psikolojik dayanıklılığı Yetişkinler İçin Dayanıklılık Ölçeği (YİDÖ) kullanılarak ölçülmüştür.

Bulgular: Örneklem grubunun bağlanma stillerini belirlemeye yönelik yapılan analizler sonucunda, katılımcıların %49.4'ünün kaçınmacı, %48.9'unun kaygılı bağlanma örüntüsü sergiledikleri görülmektedir. Her iki bağlanma boyutunda medyanın altında puan alanlar güvenli bağlanma örüntüsü ile tanımlanmakta ve örneklemin %31.7'sini oluşturmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre güvensiz bağlanmanın kaygı ve kaçınma alt boyutları yaşam doyumu puanlarını negatif yönde yordamaktadır. Bireylerin kaygılı ve kaçınmacı bağlanma puanları arttıkça yaşam doyumu düzeyleri düşmektedir. Çoklu regresyon analizi sonuçları kaygılı ve kaçınmacı bağlanma stillerinin psikolojik dayanıklılığı yordamadığını göstermektedir. Ayrıca üniversite öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık düzeyine göre yaşamdan aldıkları doyum farklılaşmaktadır. Psikolojik dayanıklılığı yüksek olan kişilerin yaşam doyumu puanları, dayanıklılığı düşük olan gruba göre anlamlı ölçüde yüksek bulunmuştur.

Tartışma: Bağlanma ilişkilerinin, öznel iyi oluşun temel belirleyicisi olduğunu gösteren pek çok çalışma bulunmaktadır. Araştırmadan elde edilen bulgular güvenli bağlanmanın, pozitif gelişimin ve öznel iyi oluşun bileşenlerinden biri olan yaşam doyumunu etkilediğini göstermektedir. Üniversite öğrencilerinin stres ve zorlu durumlara uyum gösterme ve negatif durumlarla başa çıkma yetisinin, yaşamdan aldıkları doyumla ilişkili olduğu görülmektedir. Bağlanma ilişkilerini geliştirmeye ve psikolojik dayanıklılığı artırmaya yönelik psikoterapötik girişimlerin genel yaşam doyumunu artıracakları düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Bağlanma stilleri, öznel iyi oluş, psikolojik dayanıklılık, yaşam doyumu

ABSTRACT

The relationship between life satisfaction, attachment styles, and psychological resilience in university students

Objective: The main aim of the current research is to investigate the relationship of attachment styles to life satisfaction and psychological resilience of university students. Another aim of the present study is to see whether life satisfaction scores differ by the subjects' level of psychological resilience.

Method: The current work is a descriptive study using the relational screening model. The study sample consisted of 425 university students, 302 of whom (71.1%) were female and the remaining 123 (29.9%) male. Convenience sampling was used in selecting the sample. The sample group was composed of undergraduate, master's, and doctoral students. Data was collected through Experiences in Close Relationships Scale II (ECRS-II) for attachment styles, the Satisfaction with Life Scale (SCLS) for life satisfaction, and the Resilience Scale for Adults (RSA) for psychological resilience.

Results: Research findings concerning attachment styles of university students indicated that 49.4% of the sample displayed an avoidant and 48.9% an anxious attachment pattern. Individuals taking a score below the median in both anxious and avoidant dimensions of attachment, which constituted 31.7% of the study population, were defined as being securely attached. Study findings showed that the anxiety and avoidance sub-dimensions of attachment negatively predicted the total score of satisfaction with life. An increase in anxious and avoidant attachment scores was associated with lower levels of life satisfaction. Multiple regression analysis revealed that the anxious and avoidant attachment styles did not predict psychological resilience. In addition, satisfaction with life scores of university students varied according to levels of psychological resilience. Individuals who had a high level of psychological resilience were found to have increased satisfaction with life compared to those who had a low level of psychological resilience.

Discussion: There are many studies indicating attachment styles to be the main determinant of subjective well-being. Study findings show that secure attachment affects satisfaction with life, which is one of the elements of subjective well-being and positive development. It is seen that the ability of university students to adapt to stressful and difficult conditions and to cope with unfavorable situations is associated with their satisfaction with life. Thus, psychotherapeutic interventions focused on improvement of attachment relations and enhancement of psychological resilience may increase the overall satisfaction with life.

Keywords: Attachment styles, subjective well-being, psychological resilience, life satisfaction

Bu makaleye atf yapmak için: Tepeli-Temiz Z, Tari-Cömert I. The relationship between life satisfaction, attachment styles, and psychological resilience in university students. *Dusunen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences* 2018;31:274-283.

<https://doi.org/10.5350/DAJPN2018310305>

Yazışma adresi / Address reprint requests to:
Zahide Tepeli Temiz,
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi,
Psikoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

Telefon / Phone: +90-212-521-8100/6028

Elektronik posta adresi / E-mail address:
tepelizahide@gmail.com

Geliş tarihi / Date of receipt:
22 Aralık 2017 / December 22, 2017

İlk düzeltme öneri tarihi /
Date of the first revision letter:
30 Ocak 2018 / January 30, 2018

Kabul tarihi / Date of acceptance:
13 Mart 2018 / March 13, 2018

GİRİŞ

Yaşamın ilk yıllarında temel bakım veren kişi (çoğunlukla anne) ile kurulan etkileşimin bireyin yaşamında oldukça önemli bir etkisinin olduğu düşünülmektedir. Bağlanma kuramı bebek ile temel bakım veren arasındaki ilişkiyi incelemekte ve bu ilişki temelinde kişilik gelişimini açıklamaktadır (1,2). Bağlanma, en genel ifadeyle 'özel bir insana karşı geliştirilen duygusal bağ' şeklinde tanımlanmaktadır (1-3). Duygusal bağ kurma ihtiyacı yeni doğan bebeğin hayatta kalması ve gelişimsel seyri için oldukça işlevseldir (4-7). Temel bakım veren kişiyle kurulan duygusal bağın çocuğun çevresini keşfedebilmek için 'güvenli bir temel' işlevi de bulunmaktadır (3,8,9).

Temeli erken çocukluk yıllarında anne ile bebek arasındaki duygusal etkileşime dayanan bağlanma örüntüsü, yetişkinlik yıllarında da etkisini sürdürmekte olup (10) bireyin ruh sağlığını ve davranışlarını etkilemektedir.

Pozitif psikolojinin de etkisiyle psikoloji araştırmaları giderek yaşam doyumunun önemine odaklanmaktadır (11). Yaşam doyumunu öznel iyi oluşun bir bileşeni (12) ve ruhsal sağlığın olumlu bir göstergesidir (13). Deneysel çalışmalar yaşam doyumunun, stresin negatif etkileri ve psikolojik bozuklukların gelişimine karşı koruyucu mekanizmasına dikkat çekmektedir (14). Ayrıca yaşam doyumunun yüksek olması mutluluk ve iyi yaşam koşullarıyla (15) ilişkilendirilirken, yaşam doyumunun düşük düzeyde olması depresyon ve mutsuzlukla ilişkilendirilmektedir (11). Önemli miktarda çalışma bağlanma ilişkilerinin, öznel iyi oluşun temel belirleyicisi olduğunu göstermektedir (16). Güvenli bağlanan kişilerin yüksek benlik saygısına sahip oldukları, akademik başarılarının ve yaşam doyumlarının yüksek olduğu görülmektedir (17).

Araştırmalar, bağlanmanın yaşam doyumunu üzerinde doğrudan etkisinin olduğunu göstermektedir (17-19). Psikolojik dayanıklılık ise en genel anlamda stres ve zorlu durumlara uyum gösterme yeteneği olarak tanımlanmaktadır. 'Strese dirençli tutum' olarak da kavramsallaştırılan psikolojik dayanıklılık negatif durumlarla başa çıkma yetisini temsil etmektedir (20,21). Psikolojik dayanıklılığı gelişimsel sürece dayanarak açıklayan

teoriler esasında temel bakım verenle çocuğun kurduğu ilişkiyi dikkate almaktadır. Dolayısıyla psikolojik dayanıklılık çocuğun erken dönem bağlanma ilişkilerine dayanmaktadır (21,22). Bağlanma teorisyenleri güvenli bağlanmanın psikolojik dayanıklılığı artırdığını varsaymakla beraber (23,24) sınırlı sayıda araştırma bağlanma ile dayanıklılık arasındaki ilişkiyi (25) incelemiştir. Çeşitli çalışmalar psikolojik dayanıklılığın ayrıca yüksek düzey yaşam doyumunu ile ilişkili olduğunu göstermektedir (26). Bu çalışma öncelikle üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri (kaygılı ve kararsız) ile yaşam doyumunu ve psikolojik dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın bir diğer amacı ise psikolojik dayanıklılık düzeylerine göre üniversite öğrencilerinin yaşamdan aldıkları doyumun farklılaşp farklılaşmadığını görmektir. Bu çalışma ayrıca üniversite öğrencilerinin bağlanma boyutlarındaki dağılımını incelemeyi amaçlamaktadır.

YÖNTEM

Bu araştırmanın örneklem grubu Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ndeki devlet ve vakıf üniversitelerinde 2016-2017 öğretim yılında farklı bölümlerde eğitim görmekte olan üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Örneklemenin seçilmesinde kolay ulaşılabilir örnekleme (convenience sampling) yöntemi kullanılmıştır. Bu doğrultuda Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi psikoloji bölümünde tesadüfi olarak sınıflar belirlenmiş ve ölçme araçlarının cevaplanmasında öğrencilerin gönüllüğü esas alınmıştır. Boğaziçi Üniversitesinde tarih ve Türkçe gibi tüm bölümler için zorunlu olan 2 ders tesadüfi olarak seçilmiş ve gönüllü olan öğrenciler ölçeklere yanıt vermiştir. Çalışmanın genellebilirliğini artırmak için ölçek maddeleri ayrıca online olarak hazırlanmıştır. Online anket formları Google dokümanlar üzerinden üniversite öğrenci grupları arasından yayılmış ve gönüllü olan öğrenciler araştırmaya katılmışlardır. Çalışmaya katılan 425 üniversite öğrencisinin %71.1'i kadın, %28.9'u erkektir. Lisans, Yüksek Lisans ve Doktora öğrencilerini içeren örneklemedeki yaş aralığı 18 ile 39 arasındadır (Ort=22.50, SS=3.26). Araştırmaya katılan öğrencilerin %70.8'i vakıf üniversitelerinde, %28.5'i devlet

üniversitelerinde, %0.7'si diğer (tanımlanamayan) üniversitelerde öğrenim görmektedir. Örneklem grubunun okudukları fakülteler incelendiğinde; %65.9'u fen-edebiyat, %7.5'i iktisadi-idari bilimler, %9.6'sı mühendislik, %1.2'si hukuk, %1.6'sı ilahiyat, %4.5'i eğitim, %0.9'u iletişim, %2.4'ü sağlık bilimleri, %6.1'i diğer fakültelerde öğrenim görmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %86.4'ü lisans, %10.1'i yüksek lisans, %3.5'i doktora düzeyinde öğrenim görmektedir.

Ölçekler

Bu çalışma için Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Etik Kurulundan onay alınmıştır. Araştırmada kullanılan ölçme araçları Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi ve Boğaziçi Üniversitesinde kişilere bireysel olarak uygulanmıştır. Ayrıca Google Dokümanlar üzerinden diğer üniversite öğrencilerine ulaşılmış ve çalışmaya gönüllü olan kişiler online olarak anket formunu yanıtlamışlardır. Uygulamada gizlilik esası gözetilmiş ve araştırmaya katılan tüm örneklem grubundan bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Uygulamaya katılan öğrencilerin anket formunu cevaplandırması yaklaşık 15-20 dakika sürmüştür.

Demografik Bilgi Formu: Çalışmanın amacı doğrultusunda araştırmacı tarafından hazırlanan demografik bilgi formu, katılımcıların cinsiyetleri, yaşları, medeni durumları, öğrenim gördükleri üniversite ve bölümleri, ekonomik durumları, hayatlarının çoğunu geçirdikleri yaşam ortamları, doğum sıraları, okul başarıları, anne ve babalarının eğitim durumları, arkadaş ilişkileri ve algıladıkları arkadaş etkisine ilişkin 16 sorudan oluşmaktadır.

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II: Bu araştırmada yetişkinlerin bağlanma stillerini belirlemek amacıyla yaygın olarak kullanılan ve yüksek ölçüm duyarlılığına sahip Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II (YİYE-II) kullanılmıştır. 2000 yılında Fraley ve arkadaşları (27) tarafından geliştirilmiş olan YİYE-II 7'li Likert tipi olarak hazırlanmıştır. YİYE-II 36 maddeden oluşmakta, bağlanmaya ilişkin kaygı (18 madde) ve bağlanmaya ilişkin kaçınma (18 madde) olmak üzere iki

alt boyutu ölçmektedir. Tek sayılı maddeler kaygı boyutunu, çift sayılı maddeler kaçınma boyutunu ölçmektedir. Ölçekten iki farklı toplam puan elde edilmekte ve her bir alt boyuttan alınan puanlar 18 ile 126 arasında değişim göstermektedir. Alt ölçeklerden alınan puanların artması bağlanma kaygısının veya kaçınmasının arttığını göstermektedir (28).

Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması Selçuk ve arkadaşları tarafından yapılmıştır. Ölçeğin kaçınma boyutu için Cronbach alpha katsayısı 0.90, kaygı boyutu için 0.86 olarak bulunmuştur. Ayrıca YİYE II'nin test-tekrar test güvenirliliğinin de yüksek olduğu belirtilmiştir. Kaçınma boyutu için test tekrar test güvenirliliği 0.81, kaygı için 0.82'dir (28). Ölçeğin bu çalışmadaki Cronbach alpha katsayısının kaygılı bağlanma için 0.88 kaçınmacı bağlanma için 0.88 olduğu tespit edilmiştir.

Yaşam Doyumu Ölçeği: Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ) Diener ve arkadaşları (15) tarafından 1985 yılında geliştirilmiştir. Genel yaşam doyumunu ölçmeyi amaçlayan ölçek 5 maddeden oluşmakta ve her madde 7'li derecelendirme sistemine göre cevaplandırılmaktadır. Ölçekten alınan puanların artması genel yaşam doyumunun arttığını göstermektedir. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlaması Köker (29) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin Türkçe formunun madde-test korelasyonları 0.71 ve 0.80 arasında değişmektedir. Test-tekrar test katsayısı ise 0.85 bulunmuştur (29). Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı bu çalışmada 0.83 olarak bulunmuştur.

Yetişkinler İçin Dayanıklılık Ölçeği: Yetişkinler İçin Dayanıklılık Ölçeği (YİDÖ), Friberg ve arkadaşları (30) tarafından 2003 yılında geliştirilmiştir. Ölçek beş alt boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar: (1) kişisel güç; (2) yapısal stil; (3) sosyal yeterlilik; (4) aile uyumu; (5) sosyal kaynaklar. Friberg ve arkadaşlarının (30) 2005 yılında yaptıkları çalışmada ise kişisel güç alt boyutu, 'kendilik algısı' ve 'gelecek algısı' biçiminde iki alt boyuta ayrılmış ve ölçek altı faktörlü bir yapı kazanmıştır.

Ölçeğin Türkçe'ye uyarlaması Basım ve Çetin (31) tarafından yapılmıştır. Orijinal ölçeğin toplam Cronbach Alfa katsayısı 0.86'dır. Ölçeğin alt

boyutlarının iç tutarlılık katsayıları 0.66 ile 0.81 arasında değişmektedir. Test-tekrar test güvenilirliği değerleri ise 0.68 ile 0.81 arasında bulunmuştur. Çalışmalarda ölçeğin güvenilirliği 0.81 olarak elde edilmiştir. Ölçek özgün ölçekle örtüşen altı faktörlü bir yapıya sahiptir (31). Ölçeğin bu çalışmada iç tutarlılık katsayısı 0.89 olarak bulunmuştur. Alt ölçeklerin iç tutarlılık katsayıları 0.59 ile 0.78 arasında hesaplanmıştır.

İstatistiksel Analiz

Araştırmada veri toplama araçlarından elde edilen verilerin istatistiksel analizleri için SPSS (Statistical Package for Social Sciences for Windows) 21.0 kullanılmıştır. Demografik değişkenlerin bağlanmanın kaygı ve kaçınma boyutları, yaşam doyumu ve psikolojik dayanıklılık değişkenlerinde farklılaşp farklılaşmadığını görmek için Student's t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Ayrıca psikolojik dayanıklılık düzeylerine göre yaşam doyumu puanlarındaki farklılaşmayı incelemek için ANOVA kullanılmıştır. Araştırmada, bağımsız değişkenlerin (kaygılı-kaçınmacı bağlanma) bağımlı değişkenlerle (yaşam doyumu, psikolojik dayanıklılık, aleksitimi) olan ilişkisini değerlendirmek amacıyla ki-kare, korelasyon ve çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Çoklu regresyon analizinin varsayımlarının karşılanıp karşılanmadığı incelenmiş ve verilerin normal dağılıma uygun olduğu tespit edilmiştir. Yordayıcı değişkenler arasındaki korelasyon katsayıları 0.372 ile 0.374 arasında olduğundan çoklu bağlantısallık (multi-collinearity) problemi olmadığı belirlenmiştir. Çoklu doğrusal bağıntı ayrıca varyans büyütme faktörü (VIF<10),

tolerans değeri (Tolerance>0.20) ve durum indeksi (CI<30) değerleri ile de incelenmiştir. Artık değerler Mahalonobis uzaklıkları ile incelenmiş ve çok değişkenli normallik varsayımı sağlanmıştır.

BULGULAR

Katılımcıların yaşları 18-39 arasında değişmektedir (Ort=22.50, SS=3.26). Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerine anne-babalarının eğitim düzeyleri sorulmuştur. Annelerin %38.4'ü (n=163) ilköğretim mezunudur. Babaların %39.3'ü (n=167) üniversite mezunudur.

Örneklem grubunun ölçeklerden aldıkları puanlara ilişkin betimleyici istatistikler Tablo 1'de yer almaktadır. YİYE II'nin iki alt boyutu (kaygı, kaçınma), YİDÖ'nün ise altı alt boyutu bulunmaktadır. Alt boyutların ortalama ve standart sapma değerlerine ilişkin betimleyici istatistikler Tablo 1'de belirtilmiştir.

Katılımcıların bağlanma stillerini ölçmeye yönelik uygulanan YİYE-II'nin kaygı ve kaçınma alt boyutları puanları medyan puanları üzerinden iki gruba ayrılmıştır. Kaygılı bağlanma boyutu için 64.00 puanın altında alanlar kaygılı bağlanmayanlar, 64.00 puanın üstünde olanlar kaygılı bağlananlar şeklinde gruplandırılmıştır. Kaçınma boyutu için 56.00 puanın altında alanlar kaçınmacı bağlanmama, 56 puanın üstünde alanlar kaçınmacı bağlanma örüntüsü ile tanımlanmıştır. Buna göre yapılan analizler, katılımcıların %49.4 (n=210)'nün kaçınmacı bağlanma örüntüsüne sahip olduğunu, %48.9 (n=208)'nün ise kaygılı bağlanma örüntüsüne sahip olduğunu göstermektedir. Hem kaygılı hem de kaçınmacı bağlanma puanları düşük

Tablo 1: Araştırmada kullanılan ölçeklerin betimleyici istatistikleri (n=450)

Değişkenler	En büyük değer	En küçük değer	Ortalama	SS
Bağlanma				
Kaygı	120	25	65.40	17.59
Kaçınma	116	18	56.52	17.78
Yaşam doyumu	35	5	23.64	6.27
Psikolojik dayanıklılık	123	57	98.54	6.56
Kendilik algısı	25	10	17.73	2.15
Gelecek algısı	19	6	11.81	1.76
Yapısal stil	20	4	11.31	2.30
Sosyal yeterlilik	24	8	17.48	2.33
Aile uyumu	28	10	17.70	2.80
Sosyal kaynaklar	30	11	22.48	2.40

SS: Standart sapma

olan kişiler güvenli bağlanma örüntüsü ile tanımlanmıştır (n=135).

Güvenli bağlanan kişilerin psikolojik dayanıklılık puan ortalamalarına bakıldığında, ortalamanın 99.23 standart sapmanın ise 0.52 olduğu görülmektedir. Güvenli bağlanan kişilerin yaşam doyumu puan ortalamalarına bakıldığında ise, ortalamanın 25.49, standart sapmanı 0.50 olduğu görülmektedir.

Katılımcıların psikolojik dayanıklılık ve yaşam doyumu puanları, medyan puanları üzerinden iki gruba ayrılmıştır. Söz konusu öğrencilerin kaçınmacı bağlanma örüntüleri ile psikolojik dayanıklılık düzeyleri (düşük-yüksek) arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan ki-kare bağımsızlık testi sonucuna göre, kaçınmacı bağlanma ile dayanıklılık arasında anlamlı bir ilişki gözlenmemiştir, $\chi^2=1.858$; $p>0.05$. Söz konusu öğrencilerin kaygılı bağlanma örüntüleri ile psikolojik dayanıklılıkları arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan ki-kare bağımsızlık testi sonucuna göre, kaygılı bağlanma ile dayanıklılık arasında anlamlı bir ilişki gözlenmemiştir, $\chi^2=1.001$; $p>0.05$.

Üniversite öğrencilerinin kaçınmacı bağlanma örüntüleri ile yaşam doyumu düzeyleri (düşük-yüksek) arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan ki-kare bağımsızlık testi sonucuna göre, kaçınmacı bağlanma ile yaşam doyumu arasında anlamlı bir ilişki gözlenmiştir, $\chi^2=18.737$; $p<0.001$. Üniversite

öğrencilerinin kaygılı bağlanma örüntüleri ile yaşam doyumları arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan ki-kare bağımsızlık testi sonucuna göre, kaygılı bağlanma ile yaşam doyumu arasında anlamlı bir ilişki gözlenmiştir, $\chi^2=14.785$; $p<0.001$.

Bağımlı ve bağımsız değişkenler arasında doğrusal bir ilişki olup olmadığını ölçmek için Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Sonuçlar cinsiyet, algılanan akademik başarı, YİYE-kaçınma alt boyutu, yaşam doyumunun birbirleriyle ilişkili olduğunu ($p<0.05$) göstermektedir. Doğum sırası ile akademik başarı arasında pozitif yönde ilişki bulunmuştur ($p=0.007$, $p<0.05$). Ekonomik düzey; yaşamın büyük bölümünün geçtiği yerleşim yeri ($p=0.016$, $p<0.05$), anne-babanın eğitim düzeyi ($p<0.001$, $p<0.001$), arkadaş ilişkileri ($p=0.001$, $p<0.01$), yaşam doyumu ($p<0.001$, $p<0.01$) ile pozitif yönde, psikolojik dayanıklılık ($p=0.006$, $p<0.01$) ile negatif yönde ilişkilidir. Ekonomik düzey arttıkça kişiler daha çok il ve büyük şehirlerde yaşamaktadır. Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin okudukları okullar (devlet-vakıf üniversiteleri) ile yaşam doyumları $p=0.040$, $p<0.05$ düzeyinde, psikolojik dayanıklılıkları $p=0.028$, $p<0.05$ düzeyinde, bağlanma-kaçınma alt boyutu puanları ile $p=0.007$, $p<0.05$ düzeyinde ilişkili bulunmuştur. Arkadaş ilişkileri ile yaşam doyumu arasında pozitif anlamlı bir ilişki bulunmaktayken bağlanmanın

Tablo 2: Yaşam doyumu düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesine ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları

Bağımsız değişkenler	Kareler toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
Akademik başarı					
Gruplar arası	519.977	2	259.988	6.786	<0.01
Gruplar içi	16090.539	420	38.311		
Algılanan ekonomik düzey					
Gruplar arası	2260.000	2	1130.000	33.072	<0.001
Gruplar içi	14350.515	420	34.168		
Dayanıklılık-Gelecek algısı					
Gruplar arası	602.064	1	602.064	16.123	<0.001
Gruplar içi	15646.226	419	37.342		
Arkadaşlık ilişkileri					
Gruplar arası	1227.454	13	94.420	2.510	<0.01
Gruplar içi	15383.061	409	37.611		
Eğitim düzeyi					
Gruplar arası	324.572	2	162.286	4.185	<0.05
Gruplar içi	16285.943	420	38.776		
Psikolojik dayanıklılık					
Gruplar arası	378.459	2	189.229	4.896	<0.01
Gruplar içi	16232.057	420	38.648		

kaygı-kaçınma boyutları ile negatif bir ilişki bulunmaktadır. Kişilerin yakın arkadaş sayısı arttıkça yaşam doyumları artmaktayken, güvensiz bağlanma düzeyleri düşmektedir. Cinsiyet ile psikolojik dayanıklılık ($p=0.063$), ve kaygılı bağlanma alt boyutu ($p=0.808$) değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Cinsiyet değişkeni ile yaşam doyumunu ($p=0.014$, $p<0.05$) ve kaçınmacı bağlanma alt boyutu arasında ($p<0.001$, $p<0.01$) ise anlamlı bir ilişki görülmektedir. Yaş ile psikolojik dayanıklılık değişkeni arasında anlamlı bir ilişki görülmektedir ($p=0.001$, $p<0.01$). Yaşam doyumunu ile ilgili yapılan araştırmaların ışığında yaşam doyumunu ve onunla ilişkili olduğu düşünülen bağımsız değişkenler (akademik başarı, algılanan ekonomik düzey, gelecek algısı, arkadaşlık ilişkileri, eğitim düzeyi, benlik saygısı, psikolojik dayanıklılık) arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı tek yönlü ANOVA ile incelenmiştir. İncelenen sonuçlar Tablo 2'de belirtilmiştir.

Akademik başarı düzeyine göre (yüksek-orta-düşük) yaşam doyumunu toplam puanları incelendiğinde gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur; $F_{(2,420)}=6.78$; $p=0.001$. Levene varyansların homojenliği analiz sonuçları, varyansların homojen olduğunu göstermektedir ($p=0.873$). Post-hoc analizi için Bonferroni testi yapılmıştır. Algılanan akademik başarı düzeyi yüksek olanların (Ort=24.36, SS=6.18) yaşam doyumları, akademik başarısı orta (Ort=23.15, SS=6.21) ve düşük (Ort=19.79, SS=6.04) düzeyde olanlardan anlamlı ölçüde yüksek bulunmuştur. Algılanan ekonomik düzeye göre (düşük-orta-yüksek) yaşam doyumunu toplam puanları incelendiğinde gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur; $F_{(2,420)}=33.072$, $p=0.000$. Levene varyansların homojenliği analiz sonuçları, varyansların homojen olmadığını göstermektedir ($p=0.003$). Sonuçlara göre üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunu, algılanan

ekonomik düzeye göre farklılaşmaktadır. YİDÖ gelecek algısı alt boyutu toplam puanı ile yaşam doyumunu toplam puanı ortalama farkları incelendiğinde aralarında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir; $F_{(1,419)}=16.123$, $p<0.001$. Levene varyansların homojenliği analiz sonuçları, varyansların homojen olduğunu göstermektedir ($p=0.453$).

Arkadaşlık ilişkileri incelendiğinde gruplar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir, $F_{(13,409)}=2.510$, $p=0.003$. Levene varyansların homojenliği analiz sonuçları, varyansların homojen olduğunu göstermektedir ($p=0.068$). Bulgular birden fazla yakın arkadaşı olanların (Ort=24.04, SS=5.99) yaşam doyumlarının anlamlı ölçüde yüksek olduğunu göstermektedir. Eğitim düzeyi (lisans, yüksek lisans, doktora) ile yaşam doyumunu arasında da anlamlı bir farklılık bulunmuştur; $F_{(2,420)}=4.185$, $p=0.016$. Levene varyansların homojenliği analiz sonuçları, varyansların homojen olduğunu göstermektedir ($p=0.348$). Doktora eğitimi alanların yaşam doyumunu puan ortalamaları (Ort=27.33, SS=5.51) anlamlı ölçüde lisans ve yüksek lisans eğitimi alanlardan fazladır.

Psikolojik dayanıklılık düzeylerine göre yaşam doyumunun farklılık gösterip göstermediğini sınılamak için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Psikolojik dayanıklılık toplam puanları ortalamasının 1 standart sapma altı, ortalama ve ortalamasının bir standart sapma üstü şeklinde üç gruba ayrılmıştır. Psikolojik dayanıklılık düzeyine göre yaşam doyumunu puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir; $F_{(2,420)}=4.896$, $p=0.008$. Levene varyansların homojenliği analiz sonuçları, varyansların homojen olduğunu göstermektedir ($p=0.550$). Psikolojik dayanıklılık düzeyi arttıkça yaşam doyumunu artmaktadır. Post-hoc analizi için Bonferroni testi yapılmıştır. Psikolojik dayanıklılığı yüksek olan grubun yaşam doyumunu puan ortalamaları (Ort=25.39, SS=6.49), psikolojik

Tablo 3: Çoklu regresyon analizine göre yaşam doyumunu yordayan bağlanma boyutları

Değişken	B	Standart hata B	β	T	p	İkili korelasyon	Kısmi korelasyon
Sabit	32.545	1.241		26.224	<0.001		
Kaygılı bağlanma	-0.084	0.018	-0.235	-4.745	<0.001	-0.299	-0.226
Kaçınmacı bağlanma	-0.060	0.017	-0.172	-3.467	<0.001	-0.259	-0.159

Yaşam Doyumu $R=0.338$, $R^2=0.115$, * $p<0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Tablo 4: Psikolojik dayanıklılık toplam puanını yordamak için yapılan çoklu regresyon analiz sonucu

Değişken	B	Standart hata B	β	T	p	İkili korelasyon	Kısmi korelasyon
Sabit	101.011	1.371		73.690	<0.001		
Kaygılı bağlanma	-0.017	0.020	-0.046	-0.880	>0.05	-0.070	-0.043
Kaçıncı bağlanma	-0.024	0.019	-0.064	-1.233	>0.05	-0.082	-0.060

Psikolojik dayanıklılık $R=0.092$, $R^2=0.008$, * $p<0.05$ olarak kabul edilmiştir.

dayanıklılığı düşük olanlardan anlamlı ölçüde yüksek bulunmuştur ($Ort=21.5217$, $SS=5.42$). Sonuçlara göre üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu, psikolojik dayanıklılık düzeylerine göre farklılaşmaktadır.

Öznel iyi oluşun göstergelerinden biri olan “yaşam doyumu” üzerinde etkisi olduğu düşünülen bağlanmanın kaygı ve kaçınma boyutlarının yaşam doyumu üzerindeki etkisi çoklu regresyon analizinde “enter” metodu kullanılarak test edilmiştir. Analizin sonucunda, kaygılı bağlanma ve kaçıncı bağlanma boyutlarının yaşam doyumundaki varyansın %11’ini açıklamaktadır. Güvensiz bağlanma boyutlarının yaşam doyumu ile anlamlı bir ilişkisi olduğu ($R=0.338$, $R^2=0.115$) olduğu gözlemlenmiş ve bağlanmanın kaygı ve kaçınma alt boyutlarının, yaşam doyumunun anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmüştür ($F_{[2,420]}=27.162$, $p<0.001$). Yaşam doyumundaki artış, kaygılı ve kaçıncı bağlanma puanlarındaki azalmayla ilişkili bulunmuştur. Standartlaştırılmış regresyon katsayılarına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin görece önem sırası kaygılı bağlanma ($\beta=-0.235$) ve kaçıncı bağlanma ($\beta=-0.172$) şeklindedir. Bağlanma boyutlarının yaşam doyumunu yordamasına ilişkin regresyon analizi sonuçları Tablo 3’te belirtilmiştir.

Bağlanmanın kaygı ve kaçınma alt boyutlarının, psikolojik dayanıklılığın göstergelerinden biri olan YİDÖ’nün toplam puanını yordadığını ortaya koymak için yapılan çoklu regresyon analizi sonucunda, kaygılı bağlanma ve kaçıncı bağlanma boyutları ile psikolojik dayanıklılık arasında anlamlı bir ilişki gözlemlenmemiş ($R=0.092$, $R^2=0.008$) ve bağlanma alt boyutlarının, psikolojik dayanıklılığın anlamlı bir yordayıcısı olmadığı görülmüştür ($F_{[2,422]}=1.805$, $p>0.05$). Bağlanma boyutlarının psikolojik dayanıklılığı yordamasına ilişkin regresyon analizi sonuçları Tablo 4’te belirtilmiştir.

TARTIŞMA

Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin bağlanma boyutlarındaki dağılımını ve güvensiz bağlanma örüntülerinin yaşam doyumu ve psikolojik dayanıklılıkla ilişkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın amaçları doğrultusunda yapılan analizlerle elde edilen bulgulara bakıldığında üniversite öğrencilerinin çoğunun güvensiz bağlanma (kaygılı-kaçıncı) örüntüsü sergiledikleri görülmektedir. Güvensiz bağlanan kişilerin yaşam doyumu düzeyleri ise güvenli bağlanmalara oranla anlamlı ölçüde düşüktür. Çalışmanın bir diğer amacı ise psikolojik dayanıklılık düzeylerine göre üniversite öğrencilerinin yaşamdan aldıkları doyumun farklılaşıp farklılaşmadığını görmektir. Elde edilen bulgular, yaşam doyumunun psikolojik dayanıklılık düzeylerine göre farklılaştığını ve psikolojik dayanıklılık düzeyi arttıkça yaşam doyumunun da arttığını göstermektedir. Yapılan araştırmalarla benzer şekilde yaşam doyumu ile psikolojik dayanıklılık arasında iki yönlü bir ilişkinin olduğu söylenebilir (26). YİDÖ’nün gelecek algısı alt boyutu ile yaşam doyumunun ilişkisi ayrıca araştırılmıştır. Literatürde üniversite öğrencilerinin geleceğe ilişkin beklentileri ile yaşamdan aldıkları doyum arasında ilişki olduğuna dair araştırmalar bulunmaktadır. Yapılan çalışmalarda geleceği olumlu görenlerin yaşam doyumlarının arttığı görülmüştür (32). Bu çalışma bu bulguyu desteklemektedir.

Yaşam doyumunun akademik başarı (33) ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Bu hipotez Tov ve Diener (12) ile Proctor ve arkadaşlarının (11) yaptıkları araştırmanın sonuçlarıyla benzerlik taşımaktadır. Gelecekle ilgili kaygılarından ötürü, üniversite öğrencileri akademik olarak başarılı olmayı profesyonel kimliklerini oluşturabilmekte önemli bir etmen olarak değerlendirmektedirler (32).

Vitters'a göre dışa dönüklük kişilik özelliği öznel iyi oluşla yakından ilişkilidir (32). Üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeylerine göre yaşam doyumlarının farklılaşmasını çalışan Dost (32) yalnızlık düzeyi arttıkça üniversite öğrencilerinin yaşam doyumlarının düştüğünü bulgulamıştır. Bu çalışmada yalnızlık ile yaşam doyumunu ilişkisini ölçmek amacıyla arkadaş ilişkileri araştırılmıştır. Birden fazla yakın arkadaşı olanların olmayanlara göre yaşam doyumlarının anlamlı ölçüde yüksek olduğu görülmüştür. Cinsiyet ile yaşam doyumunu arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığına yönelik yapılan araştırmalar çelişkili bulgular içermektedir. Cinsiyete göre yaşam doyumunun farklılaştığını gösteren araştırma bulgularının (32) yanı sıra cinsiyet ile yaşam doyumunu arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını gösteren (34) çalışmalar da bulunmaktadır. Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar, kızların yaşam doyumlarının erkeklerle oranla anlamlı ölçüde yüksek olduğunu göstermektedir. Diener'a (35) göre sosyo-ekonomik durum yaşam doyumunu etkileyen temel etmenlerden biridir. Bu araştırmada da algılanan ekonomik durumun yaşam doyumunu ile ilişkili olduğu saptanmıştır. Bu bulgu ayrıca Proctor ve arkadaşlarının (11) çalışmalarında uyumluluk göstermektedir.

Yaşam doyumunu ile ilgili yapılan önemli miktarda çalışma bağlanma ilişkilerinin, öznel iyi oluşun temel belirleyicisi olduğunu göstermektedir (16). Hwang ve arkadaşlarının yaptığı çalışma (17), güvenli bağlanan kişilerin yaşam doyumlarının yüksek olduğunu göstermektedir. Önemli sayıda araştırma ise bağlanmanın yaşam doyumunu üzerinde doğrudan etkisinin olduğunu göstermektedir (17,18). Bu araştırmada kaygılı ve kaçınmacı bağlanma boyutları ile yaşam doyumunu arasında anlamlı bir ilişki olduğu gözlemlenmiş, bağlanmanın kaygı ve kaçınma alt boyutlarının, yaşam doyumunun anlamlı yordayıcıları olduğu görülmüştür. Araştırma bulguları literatürde yapılan çalışmaları desteklemektedir. Bu bağlamda bağlanma temelli aile terapisi gibi bağlanma sistemindeki bozulmalara ve aile ilişkilerini bağlanma düzleminde iyileştirmeye odaklanan terapi modellerinin bireylerin yaşamdan aldıkları genel doyum oranlarının artmasına yardımcı olabilir.

Psikolojik dayanıklılığın, sınırlı sayıda araştırma ile bağlanmayla olan ilişkisi incelenmiştir. Gelişimsel süreç

içerisinde psikolojik dayanıklılığı açıklamaya çalışan teoriler, erken çocukluk döneminde destekleyici ve güven verici aile etkileşiminin çocuğun yetişkinlik yıllarında karşılaşacağı zorlu durumlara dayanıklılık gösterebilme yetisini şekillendirdiğini ileri sürmektedir (35,21). Bu bağlamda Kurilova'nın (22) ve Jenkins'in (21) çalışmaları bağlanmanın kaygı ve kaçınma boyutlarının (36,37) psikolojik dayanıklılık ile negatif korelasyon gösterdiğini ortaya koymaktadır. Yapılan bu araştırmalarda bağlanma kaygısı dayanıklılığın önemli bir yordayıcısıyken bağlanma kaçınması için böyle bir yordayıcılık bulunmamaktadır. Bağlanma stillerinin psikolojik dayanıklılığı yordadığı hipotezi bu çalışma tarafından doğrulanmamıştır. Kaçınmacı bağlanmanın psikolojik dayanıklılığı yordamadığı ise literatürdeki çalışmaları desteklemektedir. Bağlanma stilleri ile dayanıklılık arasındaki ilişkiyi sınamak için farklı örneklem gruplarıyla yapılacak çalışmalar önerilmektedir.

Sonuç olarak bağlanma stilleri yetişkinlik yıllarında yaşam doyumunu ile yakından ilişkili görülmektedir. Öte yandan kişilerin yaşam doyumları arttıkça strese uyum gösterme ve dayanıklılık düzeyleri de artmaktadır. Duygu düzenlemeye, kişiler arası ilişkilerdeki güven ortamını artırmaya ve stresle başa çıkmaya yönelik psikoterapötik müdahalelerin güvenli bağlanmayı, genel yaşam doyumunu ve psikolojik dayanıklılığı artıracığı düşünülmektedir.

Katkı kategorileri	Yazarın adı	
Kategori 1	Çalışma konsepti/Tasarımı	Z.T.T., I.T.C.
	Veri toplama	Z.T.T., I.T.C.
	Veri analizi/Yorumlama	Z.T.T.
Kategori 2	Yazı taslağı	Z.T.T., I.T.C.
	İçeriğin eleştirel incelemesi	Z.T.T.
Kategori 3	Son onay ve sorumluluk	Z.T.T., I.T.C.
Diğerleri	Teknik veya malzeme desteği	Yok
	Süpervizyon	Yok
	Fon sağlama (mevcut ise)	Yok

Bilgilendirilmiş Onam: Katılımcılardan yazılı onam alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması beyan etmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar finansal destek beyan etmemişlerdir.

KAYNAKLAR

1. Ainsworth MD. Object relations, dependency, and attachment: a theoretical review of the infant-mother relationship. *Child Dev* 1969; 40:969-1025. **[CrossRef]**
2. Ainsworth MD. Patterns of attachment behavior shown by the infant in interaction with his mother. *Merrill-Palmer Quarterly of Behavior and Development* 1964; 10:51-58.
3. Bowlby J. Attachment and Loss. Volume I, Attachment. Second ed. New York: Basic Books; 1969.
4. Ainsworth MD, Blehar MC, Waters E, Wall S. Patterns of Attachment. A Psychological Study of the Strange Situation. Second ed. New York: Psychology Press, 2014.
5. Collins NL, Read SJ. Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *J Pers Soc Psychol* 1990; 58:644-663. **[CrossRef]**
6. Hazan C, Shaver PR. Attachment as an organizational framework for research on close relationships. *Psychological Inquiry* 1994; 5:1-22. **[CrossRef]**
7. Schaffer HR, Emerson PE. The development of social attachments in infancy. *Monogr Soc Res Child Dev* 1964; 29:1-77. **[CrossRef]**
8. Bowlby J. Attachment and Loss. Volume II. Separation Anxiety and Anger. New York: Basic Books; 1973.
9. Kobak RR, Sceery A. Attachment in late adolescence: working models, affect regulation, and representations of self and others. *Child Dev* 1988; 1:135-146. **[CrossRef]**
10. Gillath O, Karantzas GC, Fraley RC. Adult Attachment. A Concise Introduction to Theory and Research. London: Elsevier; 2016.
11. Proctor CL, Linley PA, Maltby J. Youth life satisfaction: a review of the literature. *J Happiness Stud* 2009; 10:583-630. **[CrossRef]**
12. Tov W, Diener E. Culture and Subjective Well-Being. In Diener E (editor). *Culture and Well-Being. The Collected Works of Ed Diener*. New York: Springer; 2009, 9-42. **[CrossRef]**
13. Steger MF, Oishi S, Kesebir S. Is a life without meaning satisfying? The moderating role of the search for meaning in satisfaction with life judgments. *J Posit Psychol* 2011; 6:173-180. **[CrossRef]**
14. Proctor CL, Linley PA. Life Satisfaction in Youth. In Fava GA, Ruini C (editors). *Increasing Psychological Well-being in Clinical and Educational Settings, Cross-Cultural Advancements in Positive Psychology*. New York: Springer, 2014, 199-215. **[CrossRef]**
15. Diener E, Diener M, Diener C. Factors Predicting the Subjective Well-Being of Nations. In Diener E (editor). *Culture and Well-Being. The Collected Works of Ed Diener*. New York: Springer; 2009, 43-70. **[CrossRef]**
16. Martikainen L. The Family Environment in Adolescence as a Predictor of Life Satisfaction in Adulthood. In Vassar M (editor). *Psychology of Life Satisfaction*. New York: Nova Science Publishers, 2012, 19-30.
17. Hwang K, Johnston MV, Smith JK. Adult attachment styles and life satisfaction in individuals with physical disabilities. *Appl Res Qual Life* 2009; 4:295-310. **[CrossRef]**
18. Chen W, Zhang D, Pan Y, Hu T, Liu G, Luo S. Perceived social support and self-esteem as mediators of the relationship between parental attachment and life satisfaction among Chinese adolescents. *Pers Individ Dif* 2017; 108:98-102. **[CrossRef]**
19. Guarnieri S, Smorti M, Tani F. Attachment relationships and life satisfaction during emerging adulthood. *Soc Indic Res* 2015; 121:833-847. **[CrossRef]**
20. Liu JJW, Reed M, Girard TA. Advancing resilience: an integrative, multi-system model of resilience. *Pers Individ Dif* 2017; 111:111-118. **[CrossRef]**
21. Jenkins JK. The Relationship Between Resilience, Attachment, and Emotional Coping Styles. Unpublished Master Thesis, Old Dominion University, Norfolk, 2016.
22. Kurilova J. Exploration of Resilience in Relation to Mindfulness, Self-Compassion, and Attachment Styles. University Of Calgary, Applied Psychology, Unpublished Master Thesis, Alberta, 2013.
23. Bowlby J. A Secure Base. Parent-Child Attachment and Healthy Human Development. U.S.A: Basic Books; 1988.
24. Mikulincer M, Shaver PR. Attachment in Adulthood. Structure, Dynamics, and Change. Second ed. New York: The Guilford Press; 2016.
25. Bartley M, Head J, Stansfeld S. Is attachment style a source of resilience against health inequalities at work? *Soc Sci Med* 2007; 64:765-775. **[CrossRef]**
26. Kong F, Wang X, Hu S, Liu J. Neural correlates of psychological resilience and their relation to life satisfaction in a sample of healthy young adults. *Neuroimage* 2015; 123:165-172. **[CrossRef]**
27. Fraley RC, Waller NG, Brennan KA. An item response theory analysis of self-report measures of adult attachment. *J Pers Soc Psychol* 2000; 78:350-365. **[CrossRef]**

28. Selçuk E, Günaydın G, Sümer N, Uysal A. Yetişkin bağlanma boyutları için yeni bir ölçüm: yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri-II'nin Türk örnekleminde psikometrik açıdan değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları* 2005; 8:1-11.
29. Köker S. Normal ve Sorunlu Ergenlerin Yaşam Doyumu Düzeyinin Karşılaştırılması. Uzmanlık Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1991.
30. Friberg O, Barlaug D, Martinussen M, Rosenvinge JH, Hjemdal O. Resilience in relation to personality and intelligence. *Int J Methods Psychiatr Res* 2005; 14:29-42. **[CrossRef]**
31. Basım HN, Çetin F. Yetişkinler için psikolojik dayanıklılık ölçeği'nin güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi* 2011; 22:104-114.
32. Dost MT. Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunun bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2007; 2:132-143.
33. Çivitçi A. Üniversite öğrencilerinin genel yaşam doyum ve psikolojik ihtiyaçlar arasındaki ilişkiler. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2012; 21:321-336.
34. Comert IT, Ozyesil ZA, Ozguluk SB. Satisfaction with life, meaning in life, sad childhood experiences, and psychological symptoms among Turkish students. *Psychol Rep* 2016; 118:236-250. **[CrossRef]**
35. Harrison KE. Evaluating The Interplay Between Attachment and Resilience on Adult Relationship. Unpublished Master Thesis, San Diego State University Master of Arts in Communication, 2015.
36. Sümer N, Güngör D. Yetişkin bağlanma stilleri ölçeklerinin türk örnekleminde psikometrik değerlendirilmesi ve kültürlerarası bir karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi* 1999; 14:71-106 1999; 14:71-106.
37. Bartholomew K, Horowitz LM. Attachment styles among young adults: a test of a four-category model. *J Pers Soc Psychol* 1991; 61:226-244. **[CrossRef]**